

NARRATIO CLERICORUM RHEMENSIIUM,

Qualiter **EBBO** Rhemorum archiepiscopus, quod in Ludovicum Pium imp. conspiraverat, ab episcopis depositus anno 835, et post ipsius Ludovici mortem sedi suæ restitutus, ac deinde iterum dejectus est.

(Duchesa., Script. Her. Franc.)

Deserente omni populo Ludovicum imperatorem, et transeunte ad filium ejus Lotharium, Ebbo etiam episcopus inter eos ad eundem se contulit Lotharium. Qui scilicet Lotharius veniens per imperialia palatia, adduxit secum patrem suum usque Suessionis ad monasterium S. Medardi; ibique hortantibus et jubentibus cæteris episcopis, seu primoribus regni, coactus est Ebbo, quia in diœcesi ejus erat, illi imponere publicam pœnitentiam. Unde nimiam et perpetuam ejus incurrit offensam. Inde vero plurima pars procerum ac populi verterunt se iterum ad jam dictum imperatorem, deserentes ejus filium Lotharium, et restituerunt eum in imperium apud monasterium S. Dionysii. Morabatur autem tunc temporis Ebbo episcopus in monasterio S. Basoli, infra parochiam Rhemensem, claudus utroque pede, et nimia afflictus infirmitate. Timens vero quia nec cum Lothario exire poterat, nec animum imperatoris adversum se quidquam emollitum habebat, ne, sicut tali turbine furoris fieri solet, a levibus et indisciplinatis hominibus, quasi pro fidelitate domini imperatoris perderetur, jussit se deportari ad quemdam fluvium nomine Matronam, qui propius erat, et mitti in navim, atque Parisius ad quamdam deduci cellulam cujusdam Reclusi, sperans ibi tute posse manere, usque dum aut animum imperatoris quoquo modo placare potuisset, aut recepta sanitate ire post Lotharium valeret. Audiens vero dominus imperator eum illuc transfugisse, misit, et jussit eum deduci sub custodia ad Voldam monasterium Sancti Bonifacii, ibique servari, et post biennium adduci ad Teotonis-villam in parochia Mettensi, ubi erat placitum imperatoris publicum. Præsentatus autem concilio episcoporum, accusatus est ab imperatore, atque diu nimis terroribus maceratus, inito tandem consilio cum cæteris coepiscopis et fratribus suis, quia episcopus nec archiepiscopus suis omnibus bonis exspoliatur, subque custodia tentus, et ab ecclesia sua sequestratus, in synodo apostolica auctoritate non convocatus, neque ejus legatione roborata, damnari nullatenus juxta decreta sanctorum Patrum potuisset, nec diutius in talibus torqueretur, et etiam sanus corpore iram maximi principis quocunque modo declinaret, coactus scripsit libellum hunc: « Ego Ebbo indignus quondam episcopus recognoscens fragilitatem meam et pondera peccatorum meorum, testes et confessores, Aiulfum videlicet archiepiscopum, et Bradaradum episcopum, neenon et Modoinum episcopum, constitui mihi judices delictorum meorum, et puram ipsis confessionem dedi, quærens

A remedium pœnitendi, et salutem animæ meæ, ut recederem ab officio et ministerio pontificali, quod me recognosco esse indignum, et alienum me reddens, pro reatibus meis, in quibus me peccasse secreto illis confessus sum, eo scilicet modo, ut ipsi sunt testes alium succedendi et consecrandi subrogandique in loco meo, qui digne præesse et prodesse possit Ecclesiæ, cui hactenus indignus præfui; et ut inde ultra nullam repetitionem aut interpellationem auctoritate canonica facere valeam, manu propria mea subscribens firmavi. » Quorum testium vel confessorum testimonium in successione et in consecratione alterius nullus unquam requisivit, cum etiam unus eorum, Badaradus scilicet, in restitutione Ebbonis fuerit.

B Finito autem concilio, reductus est sub arcta custodia ad eundem, Sancti scilicet Bonifacii monasterium. Post aliquantum vero temporis, commendatus est similiter ad custodiendum Freculfo Lexoviensi episcopo, inde etiam Bosoni abbati in monasterium Sancti Benedicti, sub cujus manu exulabat quando dominus imperator viam totius ingressus est carnis. Defuncto autem imperatore, reductus est a jam dicto Bosone abbate ad Lotharium, et obviavit ei apud Ingeltenham. Ubi congregata synodo auctoritate apostolica et præceptione Lotharii imperatoris, apud eam restitutus est ab his episcopis, Drogone episcopo, Hecti archiepiscopo, Othgario archiepiscopo, David archiepiscopo, Amalwino archiepiscopo, Joseph archiepiscopo, Andaux archiepiscopo, Adalulpho episcopo, Erminio episcopo, Badarado episcopo, Aganone episcopo, Samuel episcopo, Rodingo episcopo, Frothario episcopo, Gisleberto episcopo, Adone episcopo, Hramperto episcopo, Ratulfo vocato episcopo, Harcarrico vocato episcopo, Amalrico vocato episcopo, Bosone abbate ex monasterio Sancti Benedicti, cum aliis quampluribus abbatibus, presbyteris atque diaconibus. Remissus est autem a jam dicto imperatore Lothario, seu a præfato concilio, ad sedem propriam, Rhemensem scilicet ecclesiam. Ad quam veniens viii Idus Decembris, receptus est ab episcopis suffraganeis suis, Rothado episcopo, Simeone episcopo, Lupo episcopo, Erpuino episcopo, una cum legatis omnium aliorum episcoporum Rhemensis diœceseos, qui variis detenti infirmitatibus illuc corporali præsentia occurrere non valentes, suam tamen per ecclesiasticos legatos et excusatorias litteras illi exhibuerunt præsentiam. Insuper etiam a canonicis et monachis, atque correctionalibus litteris totius diœcesis, cum infinita mul-

titudine utriusque sexus, qui omnes cum ramis palmarum et cereis ardentibus, laudesque Deo intimis ex cordibus et excelissimis vocibus proclamantes, longe ei ab ecclesia obviaverunt, et usque ad ecclesiam indesinenter psallentes eum perduxerunt. Tunc oratione completa, silentioque imposito, ascendit Rothadus episcopus ambonem, ducens secum Ingobertum monachum, et primo allocutus est gaudenti plebe de desiderabili reversione proprii pastoris, et qualiter restitutus a sancto concilio, seu ab imperatore Lothario, eis remittebatur. Et jussit Ingobertum monachum alta voce ipsam ejus restitutionem legere. Dederunt etiam præsentem omni ecclesiam legati episcoporum unusquisque assensum proprii sui episcopi et plebis scriptum : qui omnes ecclesie ab Ingoberto monacho publice relecti sunt. Ad ultimum dedit Iutaus [Vitaus] chorepiscopus et vicarius Theoderici episcopi assensum infra scriptum. Quem idcirco hic præ cæteris inseruimus, quatinus in eo et res gesta licet breviter comprehensa liquidius cognosci possit, et consensus eorum qui præsentem adesse non valuerunt in restitutione ejus, manifestius intelligi. Dum non habetur incognitum, quod a pluribus videtur esse compertum, qualiter Ecclesia hæc maxima Galliarum sub regimine Francorum diversis perturbationibus ac discordiis principum indignatione violenta istis temporibus agitata vexatur. Unde et plurimi episcoporum a propriis sedibus expulsi, aut timore derelictis gregibus diversis in partibus exsulantur. Inter quos etiam Ebbo archiepiscopus Rhemensis ecclesie raptus a propria sede, principum indignatione violenta in exsilio ductus est. Unde et reductus sub custodia, ut periculum imminens evaderet, et furores persequentium mitigaret, redimendo tempus ut meliori se tempori reseraret, cum consensu episcoporum pontificali secessit a ministerio, dum inter terrores et discordias ratio non sinit immolare victimas, dicente Domino : *Si offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum, et cætera.* Postquam vero Deus Ecclesie sue tranquilliora tempora reddidit, placuit principibus et magistratibus ecclesiasticis, ut isdem pastor ad debitum ovile reverteretur, et oves quas, compulsus reliquerat, tuendas idem reciperet. Quibus et ecclesiasticis debitis negotiis, ego Theodericus Cameracensis episcopus assensum canonicis præbens, sicut prius de illius discessu compatiendo dolui, ita modo de ipsius reversione congaudens, constitutiones hæc seniorum vel fratrum roborando subscripsi : quia talia sæpe contigisse et in aliis gestis ecclesiasticis legi. His ita peractis, iterum reboantibus signis, et vociferante omni Ecclesia, *Te Deum laudamus*, ductus est jam sæpe dictus Ebbo episcopus in vestiarium, et indutus episcopalibus vestimentis, similiter etiam alii episcopi, et processerunt cum eo ad celebrationem Missæ. Nam Rothadus episcopus dextra manu eum sustentans, habuit sue partis Lupum Catalaunensis ecclesie episcopum, et

A Hirminfredum presbyterum, postea vero Belvacensis ecclesie episcopum. Sinistra autem manu sustinens eum Simeon episcopus, similiter sue partis Erpwinum episcopum, et Vitaum [Jutaum] Cameracensis ecclesie chorepiscopum. Et sic ad sanctum altare cum eo procedentes, ad propriam sedem eum deduxerunt, atque cum eo cuncti sedentes, in omni pontificali officio ipsa die ei communicaverunt. Fuerunt autem per longum spatium ejus exsulatus ordipati episcopi eo absente, Simeon episcopus, Lupus episcopus, Erpwinus episcopus; quod omnimodis sanctissimis prohibetur canonibus. Qui completa cum omni gaudio et lætitia consecratione et solemnitate sacrificii præsentem omni Ecclesia deprecati sunt eum, ut ipsius auctoritate eorum statueretur ac roboraretur ordinatio. Qui benignissime eorum preces obaudiens dedit eis publice coram sacrosancto altari annulos et baculos sue auctoritatis in confirmatione eorum ordinationis, et allocutus est de eis omni Ecclesie, ut scirent universi se in charitate, quæ ex Deo est, eorum ordinationi consentire, absque subsistere.

Postea vero accipiens auxilium et legationem jam sæpe fati Lotharii imperatoris, ad limina beatorum perrexit apostolorum, non satis habens in restitutione sua sine apostolicæ sedis auctoritate, consensu tantorum episcoporum, et aliorum honorum hominum. Ubi a piissimo ac spiritali patre Gregorio, domno videlicet apostolico, benignissime est receptus et apostolica auctoritate plenissime restitutus, sicuti penes nos habemus. Postremum denique functos pacifice plus quam biennio omnibus episcopalibus officiis, vocavit nos jam sæpe fata mater Rhemensis ecclesia ad gradus ecclesiasticos, ad quos, Deus novit, non importune nos gessimus, sed electione ministrorum Ecclesie, magistrorumque nostrorum acclamatione, etiam atque oblatione totius Ecclesie delati sumus. Post hæc vero dividentes inter se regna paterna, Lotharius imperator ac domnus noster Carolus gloriosissimus rex, devenit jam sæpe dicta mater nostra Rhemensis ecclesia in partem et ditionem gloriosissimi regis Caroli, cum quo erat gratissimus ac potentissimus Fulcho abbas, qui ipsam ecclesiam domni Ludovici imperatoris antea presbyter obtinuerat, et gratia ejusdem regis, cum quo erat, iterum adeptus est eam. Cujus impetum atque furorem metuens jam sæpe dictus Ebbo episcopus, quippe qui nedum cum eodem rege pacificatus erat, cum Lothario, qui primitus adhæserat, remanendo, secessit, et cum eo moratus, timens quia nullatenus suam adipisci posset pacifice sedem, apostolicæ auctoritate et consensu episcoporum, dono etiam Ludovici regis Germaniæ adeptus est pro tempore ipse vacans vacantem sedem Hiltinesheim, aspirans semper ad propriam sedem. Quam siquidem a domno Carolo rege, licet valida pedum infirmitate gravaretur, repetisse multorum testimonio comprobatur. Unde necessitate compulsus, ad prædictam sedem Hiltinesheim revertens, secundum restitutionem

apostolicæ sedis episcopali officio functus usque in finem vitæ immutabiliter fuisse convincitur. Ubi inter cætera multa bona, diversas etiam fecit ordinationes, quæ absque ulla unquam reprehensione ab omnibus Deo amabilibus gaudenter amplectantur.

Interea vero unusquisque nostrum in suo ordine pacifice ministravit, atque cum omnibus ad eandem matrem Ecclesiam confluentibus, tam episcopis quam etiam regibus, atque cunctis potentibus, communicavit: donec jam supradictus Carolus rex eandem ecclesiam longo post tempore reverendo viro Hincmaro gubernandam commisit. Qui statim post ordinationem suam nobis infestus ministrare prohibuit. Cui cum humiliter culpam nostram abjectionis quærendo interrogassemus, nullam nobis culpam obijcere voluit, sed tamen a propriis officiis cessare præcepit. Qui autem ab ecclesia Rhemensi ex nobis recedere pro hac eadem interdictione noluerunt, absque ulla contradictione postea semper ministraverunt. Unde quanta jurgia et contentiones inter eum et nostrum ordinatorem jam sæpius dijetum Ebbonem existerint, longum est litteris comprehendere, quia quod expetierat consequi nequivit. Obtinuit enim tandem apud piissimum Leonem papam, ut daret ei iudices suæ vicissitudinis, Drogonem episcopum, Otgarium archiepiscopum, Heoti archiepiscopum, et Gunbaldum archiepiscopum. Unde et litteris jam dicto Hincmaro mittens præcepit, ut eis suam vicissitudinem habentibus ad causas reddendas contra Ebbonem se Treveris præsentaret. Quod minime, variis intervenientibus occasionibus, ad effectum pervenit. **I**sta quæ inter hæc duo signa habentur, ab ipso monacho et ab his qui interfuerunt audivimus: nos tamen ipsi non vidimus. (Similiter etiam ut fertur, sicut audivimus quando pallium ab apostolica auctoritate isdem Hincmarus petiit, non antea impetrare potuit, quam ab Ermenardo quodam Orbacensi monacho eidem sanctæ Romanæ sedis sacramento firmatum est, Ebbonem jam sæculo decessisse; cum adhuc, licet senectute et variis infirmitatibus gravatus, superstes tamen, sedem Hiltinesheim pacifice regeret ac gubernaret. Sed tamen in ipsa apostolicæ auctoritatis litteris, quibus eidem Hincmaro usus pallii concessus est, caute, ut in seriali sanctæ matris Romanæ Ecclesiæ inveniri potest, insertum legitur: Concedimus tibi usum pallii, salva tamen contentione quæ inter te et Ebbonem habetur. » Ad quam contentionis litem finiendam, nullo imperio, nulla unquam auctoritatis præceptione isdem Ebbo perve-

nire meruit. Illis autem ita contententibus, nos semper humiliter et pacifice nostram sustinendo portavimus ignominiosam dejectionem.

Defuncto autem jam dicto ordinatore nostro mense Martio, statim obtinuit dominus noster Hincmarus apud Carolum regem, ut convocaret synodum Suesionis apud monasterium Sancti Medardi, et jussit nos fere tunc temporis quatuordecim numero presbyteros et diaconos illuc ire, promittens se de nobis misericorditer tractaturum. Qui renuentes, et humiliter deprecantes, ne nos illuc ad majorem nostram confusionem ire faceret et dejectionem, non audivit, sed potius magistris nostris præcepit, ut omnimodis nos illuc ire facerent: quod et fecerunt. Venientes autem illuc, præcepit nobis dare libellum proclamationis: quod minime volebamus, scientes jam ex parte, sicut et postea manifestius cognovimus, quid de nobis tractabatur. Tamen licet coacti, dedimus cæteri, excepto uno, qui, priusquam Ebbo removeretur, litteris canonicis traditus est Liutado Vincentiensi episcopo, et postea licentia et deprecatione ipsius nobiscum ordinatus. Ipse enim erat cum Carolo rege, et nullatenus ad synodum venit: quippe cujus proprius episcopus ibi non erat. Sed nec ipse, sicuti et nos, ad synodum canonicè vocatus advenerat. Ideoque suum nomen illuc scriptum non misit, licet dicatur scripsisse in libello a nobis volenti præceptione subscripto, et per Sigloardum, et Leutonem, atque Isaac, illuc transmisisse: quod minime fecit. Dato autem libello, surgens dominus noster Hincmarus archiepiscopus elegit sibi iudices, Wenilonem archiepiscopum, Amalricum archiepiscopum, Pardulum quoque episcopum suum suffraganeum, commendans ei etiam locum suum. Jussit autem nos eligere, qui jam ab ipso solo, si fas est dicere, non canonicè excommunicati eramus. Manentes autem in hac maxima tribulatione, timentes quod si non eligeremus, superbiæ et arrogantia deputaretur; si autem eligeremus, nullatenus nobis profuturum sciebamus, cum omnia violenter nobis extorquebantur, quia scilicet nos proloqui nequaquam cœdebat, vel condemnationis præjudicium, vel evocatio non legalis ad synodum. Iudices etiam, qui erant nobis eligendi, quoniam non interposita temporis dilatione, verum subitæ necessitudinis interpellatione essent eligendi; cum secundum legum constituta per temporis spatium eligi iudices debeant, ut possint diligenter edoceri quibus de rebus sint iudicaturi.

EBBONIS POEMATIA.

(Flodoard., Hist. Eccl. Rhem.)

I.

Inscriptio quam Ebbo præfixit ecclesiæ Sancti Petri.

Ludovicus Cæsar factus coronante Stephano

Hæc in sede papa magno: tunc et Ebo pontifex
Fundamenta renovavit cuncta loci istius,
Urbis jura sibi subdens præsul auxit omnia.